

Bilaga 3: Lagstiftning, styrande och stödjande dokument

Nedan redogörs för relevant lagstiftning, styrande och stödjande dokument samt utredningar och strategier som angränsar till Göteborgs Stads biblioteksplan 2024–2028. Tabellerna beskriver styrningen på området i januari 2024. De utgör en ögonblicksbild vid tiden för planens framtagande och kan komma att förändras.

Lagstiftning

Nedan redogörs för nationell lagstiftning med koppling till biblioteksplanen.

Lag	Koppling till denna plan
Bibliotekslagen (2013:801)	Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning och utbildning. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt barn och unga, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska.
Skollagen (2010:800)	Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.
Diskrimineringslagen (2008:567).	Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter	FN:s konvention om barnets rättigheter, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Bibliotekens verksamheter ska utgå från barnkonventionen och beakta barnens perspektiv och ska utvecklas genom barn och ungas delaktighet.

Styrande dokument

Nedan redogörs för nationell styrning samt Göteborgs Stads planerande styrande dokument med koppling till biblioteksplanen.

Nationell styrning

Styrande dokument	Koppling till denna plan
Läroplanen (Lgr22) för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet samt läroplanen (Lgrsär22) för anpassad grundskola (tidigare grundsärskola).	I läroplanerna framgår att det är rektors ansvar att: - skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg. - skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. - skolbiblioteket har samma mål som övrig skolverksamhet och arbetar med lärande och läsande utifrån läroplanen.
Läroplan (Gyl1) för gymnasieskolan samt läroplan (GySär13) för den anpassade gymnasieskolan	Av läroplanerna för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan framgår att det är rektors ansvar att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen och för att stärka elevernas språkliga och digitala kompetens.

Styrning i Göteborgs Stad

Styrande dokument	Koppling till denna plan
Göteborgs Stads kulturprogram	Att ta del av och att utöva kultur och konst har en dokumenterad effekt på hälsa och välbefinnande, vilket främjar social hållbarhet och hållbar livsstil. Stadens kulturpolitiska mål är att: • främja delaktighet, interkulturell dialog och människors lust och motivation att ta del av och utöva konst och kultur • skapa goda och hållbara villkor för konsten och konstnärerna • skapa en attraktiv livsmiljö i staden samverkar. Att det finns mötesplatser och kulturella och sociala knutpunkter
Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2024	Planens mål är att Göteborg Stad ska ha ett systematiskt och inkluderande barnrättsarbete som säkerställer likabehandling och icke-diskriminering, ett beaktande av barnets bästa, barns rätt till liv och utveckling samt barns rätt att vara delaktiga i frågor som berör dem. Staden ska efterfråga barnets delaktighet, säkerställa icke-diskriminering och trygga varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Detta innebär att alltid förhålla sig till barnets bästa.
Göteborgs Stads plan för barn och ungdans 2020-2023	Planen tar fasta på stadens övergripande strukturer och konkretiserar insatser och utvecklingsområden för att jämlikt öka tillgången till och höja kvaliteten på kultur för, med och av barn och unga i Göteborg.
Göteborgs Stads plan för jämställdhet 2019–2023	Göteborgs Stads plan för jämställdhet omfattar ett verksamhets-, medborgar-, och arbetsgivarperspektiv. Planen är en del av och ett stöd i stadens arbete med mänskliga rättigheter, jämlikhet, folkhälsa och trygghetsfrågor.
Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor 2020-2023	Göteborgs Stad ger skydd för de nationella minoriteterna, stärker deras möjligheter till inflytande och stödjer de nationella minoritetsspråken så att de hålls levande. Göteborgs Stad uppmärksammar och arbetar för att stärka de nationella minoriteternas språk och kultur. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket uppmärksammas och stärks särskilt
Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad	Handlingsplanen slår fast att alla stadens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling. Det finns även kopplingar när det gäller framhållandet av analyser.
Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtq-personers livsvillkor 2017-2023	Planens syfte är att förbättra hbtq-personers mänskliga rättigheter i Göteborgs Stad och den ska säkerställa likvärdiga möjligheter för personer som definierar sig som homosexuella, bisexuella, transpersoner eller queera.
Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism 2020-2023.	Arbetet för att skapa jämlika likvärdiga och jämlik hälsa omfattar minoritetsgrupper och principen om icke-diskriminering. Planen lyfter främjande av lika rättigheter och möjligheter.

Styrande dokument	Koppling till denna plan
Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde 2020-2023.	Göteborgs Stads arbete med att upprätthålla de nationella minoriteternas rättigheter ska präglas av dialog, samråd och långsiktighet. Planen utgör en del av stadens strategiska arbete med de mänskliga rättigheterna.
Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021–2026	Målsättningarna i programmet innebär att personer med funktionsnedsättning ska ha samma rätt till bland annat demokratisk delaktighet, utbildning och bästa möjliga hälsa som alla göteborgare.
Göteborgs Stads handlingsplan för åldersvänliga Göteborg 2021–2024	Planen lyfter sex fokusområden som har påverkan på seniorers livsvillkor och förutsättningar till god hälsa, delaktighet och trygghet.
Göteborgs Stads handlingsplan för att motverka tystnadskulturer 2023–2025	Aktivt arbete för delaktighet, inflytande och tillit är kopplat till att stadens arbete med att motverka tystnadskulturer.
Göteborgs Stads översiktsplan	Utgångspunkten i översiktsplanen är hållbar utveckling. Enligt de inriktningar som översiktsplanen föreslår lokaliseras en stor del av tillkommande bostäder i mellanstaden där områden med socioekonomiska utmaningar ligger. Översiktsplanen slår fast att det handlar om att möjliggöra en trygg boendemiljö, att känna tillhörighet, en passande och ekonomiskt överkomlig bostad och att ha en närmiljö som är omhändertagen och välfungerande. Att ha tillgång till stadens resurser i form av bland annat service, arbetsplatser, kollektivtrafik, offentliga platser och grönområden samt att säkerställa plats för rekreation och samspel för barn och unga genom tillgång till friytor och bra utemiljöer för lek och utevistelse vid bostäder, fritidshem, förskolor och grundskolor
Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030	Det finns en tydlig koppling mellan jämlik hälsa, folkhälsa och miljö, såsom luftföreningar, påverkan av buller och tillgång till hållbara livsmiljöer.
Göteborgs Stads program för lokalförsörjning 2020-2026	Ett av målen är rätt lokaliserad kommunal service, vilket innebär att lokaler finns placerade bland annat utifrån perspektivet där stadens medborgare behöver den. Ett annat mål är socialt hållbar kommunal service, vilket syftar till att stadens verksamhetslokaler ska vara anpassade och tillgängliga för att bidra till ett mer jämlikt Göteborg.
Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022–2026	Det övergripande målet är att Göteborg ska vara en trygg och säker stad där alla som lever, verkar och vistas tar ansvar och bidrar till ökad trygghet och minskad brottslighet Programmet arbetar med direkta och riktade trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder och ökar därmed också förutsättningarna för det förebyggande och främjande arbetet.

Stödjande dokument

Nedan redogörs för internationella stödjande dokument, nationella utredningar och strategier, den regionala biblioteksplanen och andra stödjande dokument med koppling till biblioteksplanen.

Stödjande dokument	Koppling till denna plan
Unescos folkbiblioteksmanifest	Folkbiblioteket som lokalt kunskapscentrum utgör en grundförutsättning för ett livslångt lärande, ett självständigt ställningstagande och en kulturell utveckling för den enskilde och för olika grupper i samhället.
Unescos skolbiblioteksmanifest	Skolbiblioteket ger eleverna de färdigheter som behövs för ett livslångt lärande. Det ger dem möjlighet att utveckla sin inlevelseförmåga för att de ska kunna leva som ansvarstagande medborgare.
International Federation of Library Associations and Institutions riktlinjer för folkbiblioteksservice för barn och unga 0–18 år	Barnbibliotekets syfte är att tillhandahålla resurser och tjänster i olika medieformer för att uppfylla barnens behov av utbildning, information och personlig utveckling utifrån deras ålder och förmåga. Det inbegriper också rekreation och fritid liksom att främja barnens hälsa och välbefinnande. Biblioteksservice för barn spelar en viktig roll när det gäller att utveckla och vidmakthålla ett demokratiskt samhälle genom att erbjuda barnet ett brett och varierat utbud av kunskap, idéer och uppfattningar.
Skolbiblioteksutredningen (Statens offentliga utredningar 2021:3)	Utgör ett viktigt dokument som ger vägledning för skolor och kommuner i utvecklingsarbetet. Regeringen har i Budget 2024 beslutat om finansiering för bemannade skolbibliotek. I skrivande stund saknas beslut kring ändrade skrivelser i skollagen för att förtydliga skolbibliotekens uppdrag.
Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022–2025.	Regeringen belyser här de tre fokusområden som bedöms vara av central betydelse för bibliotekens kvalitet och utveckling kopplat till skolbiblioteksutredningen: Ett biblioteksväsende som är tillgängligt och relevant för alla. Ett biblioteksväsende som bidrar till och följer samhällets utveckling. En välfungerande nationell infrastruktur för biblioteksväsendet.
Regional biblioteksplan Västra Götaland 2020-2023	Öka möjligheterna för likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap genom att bidra till bred samverkan mellan bibliotek och andra samhälleliga aktörer samt främja utveckling av bibliotekens arbetsmetoder. Främja ökat läsande genom att synliggöra och utveckla bibliotekens läsfrämjande arbete för att inspirera till läsupplevelser, stärka litteraturens ställning och öka läs- och språkförståelsen. Främja invånarnas digitala kompetens och medie- och informationskunnighet samt stärka invånarnas tillgång till biblioteksverksamhet genom riktade fortbildningsinsatser och ökad samverkan gällande bibliotekens infrastruktur.

Stödjande dokument	Koppling till denna plan
Biblioteksutredning Framtidens bibliotek i Göteborg	Utredning kring den framtida stadsutvecklingen i Göteborg och folkbibliotekens framtida lokalisering
Kulturförvaltningens riktlinje för medieurval på folkbiblioteken.	Folkbibliotekens riktlinje för inköp av media
Grundskoleförvaltningens plan för skolbibliotek 2021– 2025	Planen är en del i stadens arbete med biblioteksverksamhet som är specifikt riktad till skolelever 6-16 år. Den är ett viktigt verktyg för att definiera skolbibliotekens roll och uppdrag. Syftet med planen är att skapa en gemensam riktning för utveckling av skolbiblioteken i staden. Planen ska bidra till ökad likvärdighet och kvalitativ skolbiblioteksverksamhet som gynnar alla elevers kunskapsinhämtning.